

JOSEF HORA

POPELKA PŘEBÍRÁ HRÁCH

I

Daleko hučí splav.

Jen já a listí,

jen vánek kolem polehavých trav.

A rosa, jež v nich lidskou šlépěj čistí.

Ale těch let!

Těch kruhů v kmenech!

Těch větévek, jež děj mi v oči vplet,

když tajemně se hrnul po kamenech.

Jsme jak ten strom.

Kruh koše, kruhy kmene.

Nějaká velká naděje je v tom

nějaká hrůza, kam nás míza žene.

Těch let!

Těch vteřin, zachumlaných v jasu!

Těch sladkých vět, těch sladkých, sladkých vět!

Plakaly krásu, roztávaly v času.

Těch let!

Tvář časných dní se myje z minulosti

jak ze své dlouhé historie svět,

abychom byli zase jenom prostí.

II

Abychom,
snujíce jako korále svá přání
a jejich slova, košatá jak strom,
bezdný koš a plný do skonání –

abychom procitli
od večerů, v nichž hasne soumrak denní,
od zvonů, jež se vrátí, úsvit-li
je červánkem svým v dětský šepot změni,

abychom růžový
červánek ve svůj děj změnili sami,
abychom byli jako vy,
poutníci neznámými krajinami.

Těch let!
A přece jíti
po jiných cestách, jinak rozumět,
být zase jinou kapkou v jítřní síti,

abychom
nezvykli hrobům, v něž jsme uzavřeli
vzdech listí, o něž oloupen byl strom,
abychom vstali chudí, ale celí.

III

Tajemné
v své nepatrnosti se rozvlnily trávy,
klubíčkem světla běží kolem mne
všecko, co bylo: slova, dni a hlavy.

Vše po ránu jak sen lesk rosy má,
jako když dítě na mě zavolalo

a modrýma
očima hlubin dne se vyptávalo:

Kdy, proč a kam –
vím stejně jak ty, dítě,
jen oslnění víc v své duši mám
o marný rozum, snažící se skrytě,

abychom
porozuměli proudu, jenž nás žene,
a hnali do věží jak roztoužený dóm,
my, červi hlíny. Ó té pýchy sklené,

jež popraská
jak okna ulic při útoku shůry,
jak naše malá láska neláska.
A přec! Vy trávy, trávy bez pochmury!

IV

Vy vlny trav,
rozlivy rosy!
Zas býti zdráv
pro šepot ocele, jež naši zralost kosí,

klas a srp s ním,
ty záhadné dva rýmy,
procesí k žnám
kol božích muk, jež cestu značkují mi,

bych já a vy též abyste
nezabloudili vlčí mlhou pláče,
pláče, ach, pláče doby nejisté,
jež po ubohých, po hladových skáče.

Vždyť přece viděl jsem
skulinou poznání, jež štěpila se léta,
vteřinou, po níž k trvalu se pnem,
jak z úst nám skřivan za skřivanem vzlétá,

neboť jsme zpěv,
ač stud a bázeň nejníž složili jej
v hluboko pomatenou naši krev.
Zpívaná modři, míjej, nepomíjej!

V

Tak osloví
robotník země kladiva a srpy,
jsa jak zpěv vod, jenž žene na splavy,
jak štěstí jsa, když okouzleno trpí,

neb jeho jest
úžas a chtění
blátivý život jako růži nést
z blouznivých zahrad tmy a nevědění.

Ach, nevěděť,
jaké to pokušení,
jímž tajemství svá namlouvá ti svět,
básníku slepých jasnozření,

když krátký um
jak síto rýžovníka
propouští modro k nebesům,
a na dně pak co zbývá: jed a dýka.

Slyš ji, jak trhá síto nevěrné,
hled', jak jed nápoj úst tvých krví barví,
jak touže k běli, míříš do černé
té tmy, v níž s tebou libují si larvy.

VI

Zpívaná modři má,
jak vysoko jsi!
Dětskýma očima
se k tobě blížím po paprscích rosy,

a padám zas
jak larva nedozrálá,
a měním se jak rozpačitý hlas,
jak kmen se pnu a větrám jako skála.

Jen robotník
slov, prošlých zkouškou vah, když ve mně zkoumá,
kdo lesk jim dal a komu patří dík,
jsem zase strom, korunu zelenou má,

tisíce úst
a větve pracující,
a s alejí, jež spěchá vzhůru růst,
jak jeden z mnoha stoupám po silnici

v té družnosti,
jež úzkost samoty dorozuměním ruší.
Ač sám, stát v řadě, posel radosti,
běhutá jiskra úžasu, most duší!

VII

Ovečky jdou,
za tlapkou tlapka,
značkují kroky tichou krajinou,
a most, jímž jdou, jak rozhoupaná kapka

se zachvívá.
Popelko, Popelko má,

kytičko bdělá, vodo bedlivá,
budeme spolu přebírat hrách doma?

Za vrchem zvoní zvonky nádražní,
lid pachtí se tam s ranci do úmoru.
Och, kde jen, kde se klene duha žní,
nanebevzetí pracujících chórů?

Kde staneme,
kde rozepneme střechu?
Kde ruce mé
postaví stůl a lampu pro útěchu?

Popelko,
Popelko má –
jen nevelko,
a budeme zas doma?

VIII

Hrách, rozsypaný po sýpce,
se kutálí a kutálí se.
Spáč na chrastivé otýpce
se probudí a nenají se,

nebude míti čas
v tom věčném spěchu,
jenž ztratil hlas –
jen ruka ruce, jen dech dechu

dá znamení.
Den neden, noci nepůlnoci,
stále to jedno mámení,
tma bez písni, tma bez pomoci.

Běží a běží hrách
nám pod střevíci.
A přece po lukách světélko tančí v tmách,
vajíčka zvící,

abychom
na staré rány si jím posvítili.
Nějaká velká naděje je v tom,
a píseň, píseň blíží se v té chvíli.

IX

Z hranice smrti zní,
ze zaorané role,
z procházky večerní
na posečená pole,

zní z milovaných úst,
jež povlekla se bédou
jak zašlý masopust
svou Popeleční středou,

zní z tíhy kamení,
jež nestalo se chlebem,
v divokém plameni,
jenž zadul žhářsky nebem,

zní z věnce mladosti,
zakopaného v zemi,
ze studny věčnosti
průvanem blíží se mi –

a slyším, blíž a blíž
jak zní a jak v ní kvasí
staleté řeči díž,
vy neúporné časy!

X

Tančí z nich Popelka
a zvedá, nevědouc, jak chladná zrnka hrachu
slabiky zpěvu, jenž v nás plaše lká,
do výše osudu, kde zpěv zní beze strachu,

co zatím dole svatý Jan
žárlivě před vetřelci střeží
kající šepot žen, jenž byl mu svěřován
jak vodě závrat' věží.

Však voda nevěrná
jak síto mlčení je.
Na mostě lucerna
kol hlavy světčovy mlhavé hvězdy lije

ze zamlčených slov,
a vítr do nich duje,
a jako kovu kov
jich smysl zásvětní tisícům opakuje.

Z hrachu i hvězd
zni, písni!
Je zem, kde k vězni oknem kane zvěst –
ty jsi to okno, ty jsi cesta z tísní.

XI

Je to ta zem,
kde modří ptáci z nebe přilétají
a za stolem
s Popelkou hrách už ráno přebírají.

Je to ta zem,
kde dobří pomocníci

smíchu prostírají dětem pod stromem,
kde není ruky neopatrující.

Naštěstí
tam pravdou není již, že pravda je a zdání,
tam bolesti
jsou pouhou ostruhou většího milování.

Je to ta zem,
kde žasne sen nad sestrou skutečností,
kde úsměvem
duch zasnub oba kletby torza zproští
a k oběma
nás po aleji písní vede vzhůru.
Ó duše, duše má,
a ty se zase hroužíš v černou chmuru?

XII

Ne, ještě ne –
ještě se nespojila
má ústa s ústy země blažené,
kde Popelka svou krásu pochopila,
kde srp a klas,
ty záhadné dva rýmy,
v zrodu a smrti sjednocují nás
za zvuku strun polibky plamennými,
kde sochař s mramorem,
kůň s jezdcem, okno s dálí,
klad s přísným záporem
jak jezu proud se sobě vroucně vzdali –

ne, ještě ne,
buď tiše, duše moje,
ať zní nám píseň země vzdálené
do horečného nepokoje,

modlitba cestovní,
plášť dešťům, kaple díků –
souzvuk a klad, svaté ticho v ní
ať smývá prach a rány bojovníků.